

โครงการรักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดินลุ่มน้ำภาค (ภูซัด ภูเมี่ยง ภูสอยดาว) อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

กฤษพร ศรีสังข์ กุลธิดา ดอนอยู่ไพร พนิต หมวกเพชร
อัคราง ช่วยเจริญ นกุล อ่อนน้อม พิชามพ เกตุทอง ดิเรก ตนพยอม
กลุ่มวิชาการ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 จังหวัดพิษณุโลก

บทคัดย่อ

โครงการเทคโนโลยีการผลิตยางพาราบนพื้นที่สูงภายใต้โครงการรักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดินลุ่มน้ำภาค (ภูซัด ภูเมี่ยง ภูสอยดาว) ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก มีการดำเนินงาน 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมแปลงต้นแบบการผลิตยางพาราตามเทคโนโลยีการผลิตยางพาราของกรมวิชาการเกษตร และกิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตยางพาราตามเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร

กิจกรรมแปลงต้นแบบการผลิตยางพาราตามเทคโนโลยีการผลิตยางพาราของกรมวิชาการเกษตรเพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งเรียนรู้แปลงต้นแบบการผลิตยางพาราอย่างถูกวิธี มีขนาดพื้นที่ 15 ไร่ เป็นแปลงปลูกยางพาราที่เริ่มดำเนินการปลูกมาตั้งแต่ปี 2532 ซึ่งสถาบันวิจัยยางมีโครงการวิจัยการศึกษาทดลองพันธุ์ยางพาราที่เหมาะสมในพื้นที่ปลูกแหล่งใหม่ จึงเป็นแปลงยางที่ได้รวบรวมพันธุ์ยางพาราทั้งหมด 6 สายพันธุ์ได้แก่ RRIM600 จำนวน 211 ต้น ,H2 จำนวน 15 ต้น , RRII 118 จำนวน 32 ต้น ,PB 235 จำนวน 108 ต้น,BPM 24 จำนวน 80 ต้น และGT1 จำนวน 154 ต้น ปี 2554 มีเกษตรกรและผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน 13 ครั้ง จำนวน 144 รายเพื่อให้เกษตรกรได้ เรียนรู้การปฏิบัติการดูแลรักษาตามเทคโนโลยีการผลิตยางพาราของกรมวิชาการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่สูง กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตยางพาราตามเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรมีการจัดฝึกอบรมจำนวน 3 หลักสูตร ปี 2553 จำนวน 1 หลักสูตรเรื่องการกรีดยางพารา ปี 2554 จำนวน 2 หลักสูตร เรื่องการลับมีดกรีดยางพาราที่ถูกต้องเหมาะสม และหลักสูตรการกรีดยางพาราที่ถูกต้องเหมาะสม การดำเนินการฝึกอบรม มีการบรรยายของวิทยากรตามหลักสูตรที่เกี่ยวข้องและการปฏิบัติ โดยการสาธิตของเจ้าหน้าที่และการฝึกปฏิบัติจริงของเกษตรกร การประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบ พบว่าก่อนฝึกอบรมผู้เข้าฝึกอบรมได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 58 หลังการฝึกอบรมแล้วผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้น ซึ่งประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบเดิม พบว่าผู้เข้าฝึกอบรมได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 83 เพิ่มขึ้นร้อยละ 25

การติดตามประเมินผลการได้รับความรู้ของเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมการกรีดยางพาราโดยคัดเลือกจากเกษตรกรต้นแบบที่ได้รับพันธุ์ยางพาราจากโครงการฯ จำนวน 10 ราย พบว่า เกษตรกรมีกรีดยางถูกวิธีและมีความชำนาญมากขึ้นเมื่อเกษตรกรได้รับการอบรม จากการสัมภาษณ์เกษตรกรโดยใช้แบบสัมภาษณ์พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากภาคการเกษตรคือปลูกข้าวโพดหรือข้าวไร่ มีรายได้เฉลี่ย 55,000 บาท/ปี/ครัวเรือน เมื่อเกษตรกรกรีดยางพาราทำให้เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 99,213 บาท/ปี/ครัวเรือน แสดงว่าเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น 44,213 บาท/ปี/ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 80 รายได้ที่มาจากผลผลิตยางพาราซึ่งเกษตรกรขายแบบยกก้อนด้วย เกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ย 259 กิโลกรัม/ไร่ ราคาขายเฉลี่ยกิโลกรัมละ 43 บาท เกษตรกรมีรายได้จากยางพารา เฉลี่ย 11,024

บาท/ไร่ ดังนั้นการปลูกยางพาราต้องใช้ระยะเวลาของการเจริญเติบโตนาน แต่เมื่อยางพาราให้ผลผลิตเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 80 เกษตรกรสามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ มีความมั่นคง ยั่งยืน และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ยางพาราจึงเป็นพืชทางเลือกหนึ่งที่เกษตรกรสามารถปรับเปลี่ยนไปปลูกในพื้นที่สูงได้อย่างดี และเป็นพืชที่ให้ผลตอบแทนดีในระยะยาวอีกทางหนึ่ง

คำนำ

นับตั้งแต่ปี 2534 มาจนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิต และส่งออกยางธรรมชาติ เป็นอันดับหนึ่งของโลกจากข้อมูล สุจินต์ แม้นเหมือน (2555) รายงานว่า ปริมาณการผลิตยางพาราของไทยคิดเป็นสัดส่วนหนึ่งในสามของการผลิตยางทั้งหมดของโลกและไทยมีการส่งออกยางปีละประมาณมากกว่า 2 ล้านตัน ทั้งนี้ยางพาราเกี่ยวข้องกับชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางมากกว่า 1 ล้านครัวเรือน ในปี 2554 ประเทศไทยสามารถผลิตยางได้ในปริมาณสูงถึง 3.569 ล้านตัน ปริมาณการส่งออก 2.952 ล้านตัน มูลค่าการส่งออกของยาง ทำรายได้ให้ประเทศ 678,943 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2553 มีมูลค่า 489,242 ล้านบาท หรือเพิ่มร้อยละ 38.77 โดยมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกยางพาราเพิ่มขึ้นมาก เฉพาะในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับภาคเหนือตอนล่างส่วนใหญ่การปลูกยางพาราเป็นพื้นที่ปลูกใหม่ ในปี 2553 มีพื้นที่ปลูก 292,024 ไร่ โดยจังหวัดพิษณุโลก มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด 158,918 ไร่ รองลงมาได้แก่จังหวัด กำแพงเพชร 35,855 ไร่ เพชรบูรณ์ 25,759 ไร่ สุโขทัย 22,102 ไร่ อุตรดิตถ์ 19,719 ไร่ ตาก 19,284 ไร่ และพิจิตร 10,387 ไร่ (สถาบันวิจัยยาง, 2553)

โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ลุ่มน้ำภาค (ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว) จังหวัดพิษณุโลก เป็นโครงการหนึ่งซึ่งกรมวิชาการเกษตร ได้เข้าไปดำเนินการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ และรายได้ ให้กับเกษตรกรในพื้นที่โครงการมาตั้งแต่ปี 2537 เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน ตั้งอยู่พื้นที่ในเขตอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก โดยสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สูงประกอบด้วยภูเขาและป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นพื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางตั้งแต่ 400-1,000 เมตร เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นชาวไทย และชาวไทยภูเขา(เผ่าม้ง) ซึ่งยังคงนิยมปลูกพืชไร่ หลายชนิด รวมถึงพืชไร่แบบเลื่อนลอย และพืชผักชนิดต่างๆ เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และพืชตระกูลกะหล่ำซึ่งมีการใช้สารเคมีในขบวนการผลิตปริมาณมากหลากหลายชนิด ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างมาก ดังนั้นการพัฒนาดังกล่าวต่างๆ ด้านวิชาการเกษตร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อเกษตรกร โดยการแนะนำให้เกษตรกรปลูกพืชอื่นทดแทนพืชที่มีความเสี่ยงต่อการใช้สารเคมีเกษตรในปริมาณมาก

ยางพาราเป็นพืชชนิดหนึ่งที่กรมวิชาการเกษตรแนะนำให้เกษตรกรปลูกเพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ตามนโยบายรัฐบาลในปี 2547 การขยายพื้นที่ปลูกยางพาราล้านไร่ การผลิตยางพาราของเกษตรกรจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีในด้านต่างๆ เช่น พันธุ์ปลูก การเตรียมพื้นที่ การตัดแต่ง การใส่ปุ๋ย และระบบกรีต ซึ่งในปัจจุบันกรมวิชาการเกษตร ได้มีคำแนะนำเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตยางพาราครอบคลุมครบทุกเทคโนโลยี (กรมวิชาการเกษตร, 2552) ดังนั้นสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 เห็นถึงความสำคัญการปลูกยางพาราในพื้นที่สูงที่มีการขยายพื้นที่ปลูกมากขึ้นซึ่งเป็นพื้นที่ใหม่และเกษตรกรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเทคโนโลยีการผลิตยางพาราเป็นจำนวนมาก สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 จึงได้สร้างแปลงต้นแบบการปลูกยางพาราในโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดินลุ่มน้ำภาค(ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว) อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ 15 ไร่

เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตยางพารา การฝึกอบรมการผลิตและการแปรรูป และถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ถูกต้องและเหมาะสมตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรในพื้นที่ปลูกยางใหม่ ให้ได้ผลผลิตและรายได้เพิ่มขึ้นในระยะเวลา ยาว โดยการจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตยางพาราตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรให้เกษตรกรและผู้สนใจ เข้ามาศึกษาหาความรู้และนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตยางพาราตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรบนพื้นที่สูง จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตยางพาราตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรในพื้นที่สูงและเป็นแนวทางการขยายผลงานของกรมวิชาการเกษตรสู่เกษตรกร

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการ

โครงการการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตยางพาราบนพื้นที่สูงจังหวัดพิษณุโลกดำเนินการอยู่ในโครงการ รักษาป่าเพื่อพระแม่ของแผ่นดินลุ่มน้ำภาค(ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว) อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ได้ดำเนินการ 2 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การสร้างแปลงต้นแบบการผลิตยางพารา มีการปฏิบัติดูแลรักษาตามเทคโนโลยีการผลิตยางพาราตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร(กรมวิชาการเกษตร, 2552) ดังนี้

การปลูก สำหรับพื้นที่ลาดเอียงมากกว่า 15 องศาเซลเซียส จะต้องวางแผนปลูกตามขั้นบันได วางแนวปลูกตามแนวตะวันออก-ตะวันตก ระยะปลูก 2.5x7.0 เมตร หรือ 3.0x6.0 เมตร วิธีการปลูก ปลูกในช่วงต้นฤดูฝน ใช้ต้นยางชำถุง ขนาด 1-2 ฉัตร

การดูแลรักษา การให้ปุ๋ยระยะก่อนเปิดกรีดปุ๋ยเคมีสูตร 20-10-12 ระยะหลังเปิดกรีดปุ๋ยเคมีสูตร30-5-18 หรือ 29-5-18 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี แบ่งใส่ 2 ครั้ง ในช่วงต้นฤดูฝนและปลายฤดูฝน

ศัตรูที่สำคัญของยางพาราและการป้องกันกำจัด โรคใบร่วงและฝักเน่าที่เกิดจากเชื้อ Phytophthora ทำให้ใบยางร่วง ก้านใบช้ำ สีดำมีน้ำยางเกาะติดอยู่ ฝักยางจะเน่าดำ และไม่แตกร่วงจากต้น การป้องกันกำจัด ปลูกยางพันธุ์ต้านทานโรค ตัดแต่งกิ่งและกำจัดวัชพืชในสวนยางให้โล่งเตียน เพื่อลดความชื้นและความรุนแรงของโรค หรือใช้สารป้องกันกำจัดโรคตามคำแนะนำ โรคเส้นดำ อาการบริเวณเหนือรอยกรีดเป็นรอยช้ำ ต่อมาเป็นรอยบวม ขยายตัวตามแนวขนานกับลำต้น เมื่อเดือนเปลือกออกให้ลึกลงถึงเนื้อไม้ จะเห็นลายเส้นสีดำบนเนื้อไม้ การป้องกันกำจัด ปลูกยางพันธุ์ต้านทานโรค ตัดแต่งกิ่งก้าน และกำจัดวัชพืชในสวนยางให้โล่งเตียน เพื่อลดความชื้นและความรุนแรงของโรค ไม่ควรเปิดกรีดยางในช่วงฤดูฝน เพื่อป้องกันการเกิดโรคเส้นดำหรือใช้สารป้องกันกำจัดโรคตามคำแนะนำ ได้แก่ เมทาแลคซิล (35% เอสดี) ออกซาไดซิล+แมนโคเซบ (10%+56% ดับบลิวพี) ฟอสอีธิลอลูมิเนียม (80% ดับบลิวพี) อัตราการใช้ ตามคำแนะนำ พันหรือทาที่หน้ากรีดยาง

การกรีดยาง เปิดกรีดเมื่อต้นยางมีขนาดเส้นรอบต้นไม่ต่ำกว่า 50 เซนติเมตร ที่ความสูง 150 เซนติเมตร จากพื้นดิน มีจำนวนต้นไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนต้นยางทั้งแปลง ใช้ระบบกรีดครึ่งลำต้นวันเว้นวัน รอยกรีดทำมุม 30 องศาเซลเซียสกับแนวระนาบและเอียงจากซ้ายบนลงมาขวาล่าง เวลาที่เหมาะสมสำหรับการกรีดยาง

สามารถกรีดได้ตั้งแต่เที่ยงคืนถึงเช้า โดยให้ผลผลิตที่ไม่แตกต่างกันและหยุดกรีดในช่วงยางผลัดใบจนถึงใบที่ผลิใหม่เป็นใบแก่

กิจกรรมที่ 2 การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตยางพาราตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร โดยการ จัดฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีการผลิตยางพารา ได้แก่ การกรีดยาง การลับมีดกรีดยางพาราที่ถูกต้องและเหมาะสมและการกรีดยางพาราที่ถูกต้องและเหมาะสมโดยเริ่มดำเนินการจัดฝึกอบรมตั้งแต่ปีงบประมาณ 2553 - 2554 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การอบรมหลักสูตรการกรีดยาง
2. การฝึกอบรมหลักสูตรการลับมีดกรีดยางพาราที่ถูกต้องเหมาะสม
3. การฝึกอบรมหลักสูตรการกรีดยางพาราที่ถูกต้องเหมาะสม

วิธีการดำเนินการ

1. การฝึกอบรม โดยการบรรยายของวิทยากรหลักสูตรที่เกี่ยวข้องโดยการจัดฝึกอบรมภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ มีการสาธิตของวิทยากรและการฝึกปฏิบัติจริงของเกษตรกร
2. การซักถามปัญหา การตอบปัญหาและการดูงานในแปลงต้นแบบการผลิตยางพารา
3. ประเมินผลการฝึกอบรมและการเรียนรู้โดยการทำแบบทดสอบก่อนเข้ารับการฝึกอบรมโดยใช้แบบทดสอบ (Pre-test) และการทดสอบความรู้ของเกษตรกรหลังจากฝึกอบรม โดยใช้แบบทดสอบ (Post-test)
4. การวิเคราะห์ผลการแบบทดสอบก่อนและหลังการเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อทราบผลการฝึกอบรมของเกษตรกร มีการพัฒนาความรู้เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมหรือไม่

เวลาและสถานที่

ระยะเวลา เริ่มดำเนินการสร้างแปลงต้นแบบ ตั้งแต่ ตุลาคม 2551 ถึง ปัจจุบันการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตยางพารา ตั้งแต่ ตุลาคม 2552 – กันยายน 2554

สถานที่ดำเนินการ โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดินลุ่มน้ำภาค(ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว) ตำบลบ่อภาค อำเภอน้ำหนาว จังหวัดพิษณุโลก

ผลและวิจารณ์ผลการดำเนินงาน

กิจกรรมแปลงต้นแบบยางพารา ปี 2552 สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 ได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนแปลงรวมพันธุ์ยางพาราที่ปลูกมาตั้งแต่ปี 2532 โดยสถาบันยางซึ่งมีโครงการวิจัยการศึกษาทดลองพันธุ์ยางพาราที่เหมาะสมในพื้นที่ปลูกแหล่งใหม่ ให้เป็นแปลงต้นแบบยางพารา เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตยางพาราตามคำแนะนำกรมวิชาการเกษตรในพื้นที่สูงจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 15 ไร่ มีพันธุ์ยางพารา 6 สายพันธุ์ได้แก่ RRIM600 จำนวน 211 ต้น H2 จำนวน 15 ต้น RRII 118 จำนวน 32 ต้น PB 235 จำนวน 108 ต้น BPM 24 จำนวน 80 ต้น และ GT 1 จำนวน 154 ต้น รวมทั้งหมด 600 ต้น ในปี 2545-2546 เกษตรกรใน

พื้นที่ได้สนใจและต้องการปลูกพันธุ์ยางพาราจำนวน 10 ราย สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 ได้สนับสนุนต้นยางพาราพันธุ์RRIM 600 และ BPM 251 แจกให้เกษตรกรรายละ 680 ต้น (ตารางภาคผนวกที่ 1)

สภาพพื้นที่แปลงเป็นพื้นที่ภูเขา ป่าเสื่อมโทรม มีความลาดชันมากกว่า 15 องศา การปลูกยางพาราจึงต้องทำแนวขั้นบันได โดยใช้ระยะระหว่างขั้นบันไดอย่างน้อย 8 เมตร ระยะระหว่างต้น 2.5-3 เมตร จากการวิเคราะห์ดิน พบว่ามีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง 5.8 ความอุดมสมบูรณ์ของดิน 2.4 เปอร์เซ็นต์ ฟอสฟอรัส 6.125 ppm และโปแตสเซียม 120 ppm

การกรีดยาง แปลงสาธิตการกรีดยางพาราอย่างถูกต้องตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร เปิดกรีดยางเมื่อจำนวนต้นยางที่มีขนาดเส้นรอบลำต้น 50 เซนติเมตร ที่ความสูง 150 เซนติเมตรจากพื้นดินและต้องมีจำนวนครึ่งหนึ่งของจำนวนต้นยางทั้งแปลง เปิดกรีดตามรอยกรีด เป็นมุม 30 องศา ได้เริ่มเปิดกรีดอีกครั้งในปี 2554 จำนวน 350 ต้น โดยใช้ระบบกรีดครั้งลำต้นวันเว้นวัน

ตารางที่ 1 ข้อมูลผลผลิตเฉลี่ยยางพาราในปี 2554

พันธุ์ยางพารา	น้ำหนักผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)	จำนวนวันกรีดต่อปี (วัน)
RRIM 600	349	102
GT1	325	102
RRII 118	332	102
BPM 24	376	102
H2	421	102
BP235	281	102

การศึกษาดูงาน ปี 2554 ได้มีคณะผู้มาศึกษาดูงานในโครงการจำนวน 15 ครั้ง จำนวนคณะผู้มาศึกษาดูงานจำนวน 723 ราย (ตารางภาคผนวกที่ 2)

กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตยางพาราตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร เกษตรกรในพื้นที่สูงจังหวัดพิษณุโลก ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการกรีดยางพาราตั้งแต่ปี 2553-2554 จำนวน 3 หลักสูตร ณ โครงการรักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน สถานีทดลองพืชสวนร่มเกล้า สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก มีเกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 110 ราย ผลการฝึกอบรมจำนวน 3 หลักสูตร โดยเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ 2553 จำนวน 1 หลักสูตร และดำเนินการในปีงบประมาณ 2554 จำนวน 2 หลักสูตร มีเกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรมโดยแบ่งเป็นหลักสูตร การกรีดยางพารา จำนวน 50 ราย หลักสูตร การลับมีดกรีดยางพาราที่ถูกต้องและเหมาะสม จำนวน 34 ราย หลักสูตร การกรีดยางพาราที่ถูกต้องและเหมาะสม จำนวน 34 รวมทั้งสิ้น 118 ราย โดยสามารถเข้ารับฝึกอบรมเกษตรกรได้สูงกว่าเป้าหมาย 8 ราย คิดเป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ 7 และจากการวิเคราะห์การทดสอบความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรมพบว่าเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของหลักสูตรเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 58 เป็น ร้อยละ 83 ดังนี้

1. หลักสูตรการกรีดยางพารา ดำเนินการจัดฝึกอบรม ระหว่างวันที่ 15 มิถุนายน 2553 เกษตรกรจำนวน 50 ราย การประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบ พบว่าก่อนฝึกอบรมผู้เข้าฝึกอบรมได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 46 หลังการฝึกอบรมแล้วผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้น ซึ่งประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบเดิม พบว่าผู้เข้าฝึกอบรมได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 71 เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นโดยวัดจากความต่างของคะแนนสอบจากข้อสอบเดียวกันพบว่าเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมมีคะแนนเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 25 (ตารางภาคผนวกที่ 3)

2.2 หลักสูตรการลับมีดกรีดยางพาราที่ถูกต้องและเหมาะสม ดำเนินการจัดฝึกอบรม ระหว่างวันที่ 16-17 สิงหาคม 2554 เกษตรกรจำนวน 34 ราย จากการทดสอบความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม การประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบ พบว่าก่อนฝึกอบรมผู้เข้าฝึกอบรมได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 68 หลังการฝึกอบรมแล้วผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้น ซึ่งประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบเดิม พบว่าผู้เข้าฝึกอบรมได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 88 เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นโดยวัดจากความต่างของคะแนนสอบจากข้อสอบเดียวกันพบว่าเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมมีคะแนนเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 20 (ตารางภาคผนวกที่ 4)

2.3 หลักสูตรการกรีดยางพาราที่ถูกต้องและเหมาะสมดำเนินการจัดฝึกอบรม ระหว่างวันที่ 18 - 19 สิงหาคม 2554 เกษตรกรจำนวน 34 ราย การประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบ พบว่าก่อนฝึกอบรมผู้เข้าฝึกอบรมได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 59 หลังการฝึกอบรมแล้วผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้น ซึ่งประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบเดิม พบว่าผู้เข้าฝึกอบรมได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 90 เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นโดยวัดจากความต่างของคะแนนสอบจากข้อสอบเดียวกันพบว่าเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมมีคะแนนเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 31 (ตารางภาคผนวกที่ 5)

สรุปผลการดำเนินงานและคำแนะนำ

การดำเนินงานโครงการการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตยางพาราบนพื้นที่สูงเป็นโครงการหนึ่งที่อยู่ภายใต้โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดินลุ่มน้ำภาค(ภูซัด ภูเมี่ยง ภูสอยดาว) ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก เกษตรกรในพื้นที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทางด้านเทคโนโลยีการผลิตยางพารา และเกษตรกรมีความเข้าใจถึงเทคโนโลยีการผลิตยางพารา การฝึกปฏิบัติในแปลงต้นแบบยางพารา ทำให้สามารถนำไปพัฒนาอาชีพ สร้างอาชีพ สอนอาชีพ ทำให้สามารถเพิ่มรายได้ เพิ่มความมั่นคง ยั่งยืนให้กับตนเองและสังคม

1.สามารถสร้างแปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางพาราอย่างถูกต้องตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรโดยมีเกษตรกรและผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน 15 ครั้ง จำนวน 723 ราย ทำให้เกษตรกรได้เข้าใจเรียนรู้ วิธีการปฏิบัติดูแลรักษายางพาราตามเทคโนโลยีการผลิตยางพาราของกรมวิชาการเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

2.เกษตรกรในพื้นที่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพการผลิตยางพาราและได้ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตยางพาราตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร จำนวน 118 ราย โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด จากการทดสอบความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่าเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของหลักสูตรเพิ่มขึ้นจากพบก่อนฝึกอบรมผู้เข้าฝึกอบรมได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 58 หลังการฝึกอบรมแล้วผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น ซึ่งประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบเดิม พบว่าผู้เข้าฝึกอบรมได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 83 เพิ่มขึ้น

ร้อยละ 25 แสดงได้ว่าเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจถึงเทคโนโลยีการผลิตยางพาราเพิ่มขึ้น ทำให้ไปพัฒนาอาชีพสร้างอาชีพ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เพิ่มความมั่นคง ยั่งยืนและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้แก่เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก

การนำไปใช้ประโยชน์และขยายผล

ปี2545และ2546 โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดินลุ่มน้ำภาค ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว ได้สนับสนุนพันธุ์ยางพาราให้เกษตรกรต้นแบบจำนวน 10 ราย เพื่อปลูกในพื้นที่ของเกษตรกรเอง เป็นการสนับสนุนเพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นคงในอาชีพการเกษตร เพราะเกษตรกรต้นแบบมีรายได้จากการปลูกข้าวโพดหรือข้าวไร่ รายได้ของเกษตรกรจะมีความเสี่ยงเนื่องจากการผันแปรจากสภาพแวดล้อม และราคา การปลูกยางพาราเป็นพืชทางเลือกที่สามารถทำให้เกษตรกรมีรายได้หลายปี เกษตรกรสามารถกรีดยางพาราได้นานถึง 22 ปี (สถาบันวิจัยยาง,2553) โดยขึ้นอยู่กับระบบกรีดยางที่เกษตรกรเลือกปฏิบัติ

ตารางที่ 2 รายชื่อเกษตรกรต้นแบบ

ปี	ที่	ชื่อ-นามสกุล	ที่อยู่	พันธุ์ยาง	จำนวน(ต้น)
2545	1	นายชลากร ยังศรีนาค	261 ม. 9 ต.บ่อภาค อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก	BPM 251	680
	2	นางบุญส่ง จันทร์เวียน	109/27 ม. 7 ต.บ่อภาค อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก	RRIM 600	680
	3	นายมิตร บุตรคต	29/1 ม. 2 ต.บ่อภาค อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก	RRIM 600	680
	4	นายนพรัตน์ คำผาย	279 ม. 9 ต.ป่าแดง อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก	RRIM 600	680
2546	1	นายสมพงษ์ ชาญพนม	308 ม. 7 ต.บ่อภาค อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก	RRIM 600	680
	2	นายออน วุทธา	321 ม. 7 ต.บ่อภาค อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก	RRIM 600	680
	3	นายถนอม ชัยศรี	329 ม. 7 ต.บ่อภาค อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก	RRIM 600	680
	4	นายบุญเยี่ยม ราชเพี้ยแก้ว	314 ม. 7 ต.บ่อภาค อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก	RRIM 600	680
	5	นายสมจิตร จันทะคุณ	27 ม. 2 ต.บ่อภาค อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก	RRIM 600	680
	6	นายเขียว ชื่องบ้านโซ้ง	109/26 ม. 7 ต.ห้วยมุ่น อ.น้ำปาด จ.อุตรดิตถ์	RRIM 600	680

ใน ปี 2552 มีเกษตรกรจำนวน 4 ราย ที่ได้รับการสนับสนุนพันธุ์ยางพาราจากโครงการฯเมื่อปี 2545 เริ่มเปิดกรีดยางเมื่อมีอายุ 7 ปี ได้ประสบปัญหาการกรีดยางพาราแล้วหน้ายางเสียหายมาก ได้นำยางน้อยเกษตรกรจึงได้เข้ามาปรึกษากับเจ้าหน้าที่ของโครงการฯและแสดงความต้องการของเกษตรกรเองที่จะเข้ารับการอบรมการกรีดยางพาราที่ถูกวิธี ดังนั้นใน ปี 2553 กลุ่มวิชาการ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งรับผิดชอบ โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดินลุ่มน้ำภาค ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว ได้จัดการฝึกอบรมหลักสูตรการกรีดยางพารา เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2553 ณ โครงการ “รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” ลุ่มน้ำภาค (ภูซัด ภูเมียง ภูสอยดาว) อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก โดยเชิญวิทยากร จาก นักวิชาการจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์ยางพาราและนักวิชาการเกษตรของหน่วยงานในกรมวิชาการเกษตร เป้าหมายคือเกษตรกรที่ปลูกยางพาราโดยเกษตรกรมาอบรมด้วยตัวเกษตรกรเองหรือส่งบุตรหรือบุคคลที่จะเป็นผู้กรีดยาง

ยางพาราเข้ารับการอบรมแทน การฝึกอบรมมีระยะเวลาตามหลักสูตร 1 วัน แต่ เกษตรกรที่เข้ารับการอบรมจะเข้ามาฝึกการกรีดยางกับเจ้าหน้าที่ของโครงการต่ออีก ประมาณ 5-7 วัน แล้วแต่ความสะดวกของเกษตรกรเพื่อเพิ่มทักษะและความชำนาญ

ในปี 2554 ได้มีการติดตามประเมินผลการได้รับความรู้ของเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรการกรีดยางพารา เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2553 และคัดเลือกจากเกษตรกรต้นแบบที่ได้รับการสนับสนุนพันธุ์ยางพาราจากโครงการฯ จำนวน 10 รายโดยใช้แบบสัมภาษณ์ จากการติดตาม พบว่าเกษตรกรที่กรีดยางในปีแรกก่อนการฝึกอบรมเกษตรกรกรีดยางหน้ายางลึก โดยสังเกตจากการเกิดเปลือกยางใหม่ที่มีผิวขรุขระมาก และเมื่อเกษตรกรผ่านการฝึกอบรมช่วงแรกของการกรีดยาง ยังพบว่าเกษตรกรมีการกรีดยางลึก แต่ต่อมาพบว่า เกษตรกรมีความชำนาญมากขึ้น กรีดยางได้อย่างถูกวิธีมากขึ้น ความเสียหายน้อยลงแม้ไม่ถูกต้องทั้งหมด จากการสัมภาษณ์เกษตรกรโดยใช้แบบสัมภาษณ์พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากภาคการเกษตรคือปลูกข้าวโพดหรือข้าวไร่ มีรายได้เฉลี่ย 55,000 บาท/ปี/ครัวเรือน เมื่อเกษตรกรกรีดยางพาราทำให้เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 99,213 บาท/ปี/ครัวเรือน แสดงว่าเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น 44,213 บาท/ปี/ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 80 เฉพาะผลผลิตยางพาราซึ่งเกษตรกรขายแบบยางก้อนถ้วย เกษตรกร 10 ราย มีผลผลิตเฉลี่ย 259 กิโลกรัม/ไร่ ราคาขายเฉลี่ยกิโลกรัมละ 43 บาท เกษตรกรมีรายได้จากยางพารา เฉลี่ย 1,024 บาท/ไร่ (ตารางที่ 3) ดังนั้นการปลูกยางพาราอาจต้องใช้ระยะเวลาของการเจริญเติบโตนาน 7-8 ปี แต่เมื่อยางพาราให้ผลผลิตเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 80 ยางพาราจึงเป็นพืชทางเลือกหนึ่งที่เกษตรกรสามารถปรับเปลี่ยนไปปลูกในพื้นที่สูงได้อย่างดี และเป็นพืชที่ให้ผลตอบแทนดีในระยะยาวอีกทางหนึ่ง อย่างไรก็ตามเกษตรกรต้องมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตพอสมควรเนื่องจากการเก็บผลผลิตยางพาราต้องมีการกรีดยางในเวลากลางคืนจะแล้วเสร็จตอนเช้า

ตารางที่ 3 ผลผลิตยางก้อนถ้วย และรายได้ของเกษตรกร

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ผลผลิตยางก้อนถ้วย (กก./ไร่)	ราคาขาย (บาท/กก.)	รายได้ (บาท/ไร่)
1	นายสมพงษ์ ชาญพนม	133	40	5,333
2	นายชลากร ศรียงค์นาค	343	30	10,300
3	นางมาลัย วุทธา(นายออน วุทธา)	325	40	13,000
4	นายถนอม ชัยศรี	386	45	17,360
5	นายบุญเยี่ยม ราชเพี้ยแก้ว	150	50	7,500
6	นายสมจิตร จันทะคุณ	117	40	4,667
7	นายบุญส่ง จันทร์เวียน	252	44	11,077
8	นายเชียว ช้องบ้านโขง	356	45	16,000
9	นายมิตร บุตรคต	127	55	7,000
10	นายนพรัตน์ คำผาย	400	45	18,000
	เฉลี่ย	259	43	11,024

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการเกษตร. 2552. การปลูกลูกยางพาราในพื้นที่ปลูกลูกยางใหม่ . กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ , 46 หน้า.
- สถาบันวิจัยยาง. 2553. ข้อมูลวิชาการยางพารา 2553 . กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ,128 หน้า
- สถาบันวิจัยยาง. 2553. สถิติยางไทย. พื้นที่ปลูกลูกยางของประเทศไทยปี 2553. กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. แหล่งที่มา : http://www.rubberthai.com/statistic/stat_index.htm, 6 สิงหาคม 2555
- สุจินต์ แม้นเหมือน. 2555. สรุปผลงานสถาบันวิจัยยาง ประจำปี 2554. ว. ยางพารา 33 (1) 4 -10.

ภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่ 1 รายชื่อเกษตรกรที่ได้รับต้นพันธุ์ยางพารา เมื่อปี 2545-2546

ที่	ชื่อ-นามสกุล	เลขบัตรประชาชน	ที่อยู่	พันธุ์ยาง
1	นายชลากร ยั่งศรีนาค	3860300290460	261 ม. 9 ต.บ่อภาค อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก	BPM 251
2	นางบุญส่ง จันทร์เวียน	3670100768040	109/27 ม. 7 ต.ห้วยมุ่น อ.น้ำปาด จ.อุตรดิตถ์	RRIM 600
3	นายมิตร บุตรคต	3650300013000	29/1 ม. 2 ต.บ่อภาค อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก	RRIM 600
4	นายนพรัตน์ คำผาย	3650800721089	279 ม. 9 ต.ป่าแดง อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก	RRIM 600
5	นายสมพงษ์ ชาญพนม	3670300827937	308 ม. 7 ต.บ่อภาค อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก	RRIM 600
6	นายออน วุทธา	3650300053877	321 ม. 7 ต.บ่อภาค อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก	RRIM 600
7	นายถนอม ชัยศรี	3721000065551	329 ม. 7 ต.บ่อภาค อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก	RRIM 600
8	นายบุญเยี่ยม ราชเพี้ยแก้ว	3650300038347	314 ม. 7 ต.บ่อภาค อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก	RRIM 600
9	นายสมจิตร จันทะคุณ	3650200026274	27 ม. 2 ต.บ่อภาค อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก	RRIM 600
10	นายเขียว ฮ่องบ้านโฆ้ง	3530400134586	109/26 ม. 7 ต.ห้วยมุ่น อ.น้ำปาด จ.อุตรดิตถ์	RRIM 600

ตารางภาคผนวกที่ 2 คณะผู้มาศึกษาดูงาน ปี 2554

ที่	คณะผู้มาศึกษาดูงาน	วัน/เดือน/ปี	จำนวน(ราย)
1	คณะเกษตรกร จากอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก	1 ม.ค. 2554	4
2	คณะเจ้าหน้าที่ตำรวจภาค 6 จังหวัดพิษณุโลก	10 ม.ค. 2554	30
3	คณะเจ้าหน้าที่พนักงานจากธนาคารออมสิน จังหวัดพิษณุโลก	16 ม.ค. 2554	20
4	คณะเจ้าหน้าที่ตำรวจ อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก	17 ม.ค. 2554	3
5	นางนพมาศ รุ่งเรืองและคณะ อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก	30 ม.ค. 2554	16
6	นักวิชาการจาก สนง.กส.พช. และคณะ	3 ก.พ. 2554	3
7	เจ้าหน้าที่ พนักงานกรมป่าไม้	8 ก.พ.2554	2
8	คณะกำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน, แพทย์ประจำตำบล, สารวัตรกำนันผู้ใหญ่บ้าน, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย และราษฎร	16 ก.พ. 2554	200
9	นายจรูญศักดิ์ สุขวัฒน์ และคณะ	23 ก.พ. 2554	2
10	คณะกำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน, แพทย์ประจำตำบล, สารวัตรกำนันผู้ใหญ่บ้าน, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย และราษฎร	3 มี.ค. 2554	200
11	คณะกำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน, แพทย์ประจำตำบล, สารวัตรกำนันผู้ใหญ่บ้าน, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย และราษฎร	15 มี.ค. 2554	200
12	นายประสงค์ อุไรวรรณ นายอำเภอชาติตระการ และนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรตำบลบ่อภาค นำคณะเกษตรกรจากอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก	29 มี.ค. 2554	3
13	คณะครูการศึกษาณโรงเรียน	30มี.ค. 2554	3
14	ชาวเขาเผ่าม้งจากประเทศสหรัฐอเมริกาญาตินายดอน แซ่เถา ชาวเขาเผ่าม้ง อำเภอชาติตระการ และคณะ	31 มี.ค. 2554	4
15	นายคณิต ชิตชอบ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร เกษตรตำบลบ่อภาค และคณะเกษตรกร อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก	5 เม.ย 2554	33

ตารางภาคผนวกที่ 3 เกษตรกรผู้ให้บริการฝึกอบรมหลักสูตร การกรีดยางพารา

ที่	ชื่อ-สกุล	เลขที่บัตรประชาชน	บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ผลการประเมิน(%)		
								ก่อน	หลัง	เพิ่มขึ้น
1	นายสมจิตร จันทะคุณ	3650200026274	27	2	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	60	90	30
2	นายมิตร บุตรคต	3650300013000	29/1	2	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	50	50	0
3	นายภาค หมั่นราช	3650300038622	343	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	60	70	10
4	นายสมพร สีหะวงษ์	3650900184263	220	11	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	70	80	10
5	น.ส.ปานทิพย์ วาจาสิทธิ์	3960100175909	213	11	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	70	90	20
6	นางละไม ภูมิย้ง	3670100246825	204	11	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	20	40	20
7	นายอภิชาติ คำพิมพ์	3670100524931	313	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	60	60	0
8	นางคำมูล ทารกเงิน	3650900183496	206	11	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	60	90	30
9	นางสายไหม สายคำหมื่น	3650900183500	202	11	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	60	80	20
10	นายออน วุทธา	3650300053877	321	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	40	50	10
11	นายพร้อม เสมาทอง	3420500140732	25	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	40	70	30
12	นายยงยุทธ ราชเพี้ยแก้ว	1650300033586	314	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	50	80	30
13	นายประยูร สามเกษร	3650300445073	167	10	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	70	70	0
14	น.ส.บัวเครือ ปลื้มเนตร	3670300540387	339	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	40	50	10
15	นางพรสุดา โคตะพันธ์	3331001199423	305	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	50	50	0
16	นายสุภาพ แซ่ลี	5650300027911	31	15	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	60	90	30
17	นายชานนธ์ สีสว่างโชค	5650300025624	37	15	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	30	90	60
18	นายสว่าง แสงปัญญา	3650300053231	305	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	50	70	20
19	นายนวนัย แทนสมบัติ	3300900773440	300	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	40	60	20
20	นายวิญ ฝั่งสูงเนิน	3300800047089	251	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	40	80	40
21	นายปราณี วันเพ็ญ	3670300828844	319	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	30	70	40
22	นายคำพอง สวัสดิ์รักษ์	5610700037565	262	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	50	70	20
23	นายชิต พิมพ์า	3650300022785	30/1	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	60	60	0
24	นายรัศมี จันทร์ลพ	3650800749366	41	1	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	40	50	10
25	นายสมนึก ไชยปิ่น	3650900472820	6	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	30	60	30
26	นายวีระดา คุรุพันธ์	3670301098033	19/3	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	50	70	20
27	นายบรรทพ ตรีสิน	3650800996810	12	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	40	50	10
28	นายเฉลิม จันทร์ศรี	3530400200121	8	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	50	70	20
29	น.ส.ลำไย สัจพิมพ์	3670900040661	6/1	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	30	50	20
30	นางหรีน สदानทุ่ง	3650300055276	19/1	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	40	60	20
31	นายสำคัญ หาคุณ	3530400195003	15	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	50	70	20
32	นายบุญคำ หาคุณ	3530400195020	50	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	50	50	0

ตารางภาคผนวกที่ 3 (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	เลขที่บัตรประชาชน	บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ผลการประเมิน(%)		
								ก่อน	หลัง	เพิ่มขึ้น
33	นายชัยทิน ดวงอุปะ	8410600000577	18/2	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	60	70	1
34	นางสุรีย์วรรณ ชาญพนม	3670300826663	308	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	40	60	2
35	นายทองสุข ดอนแป๊ะ	3420800011750	320	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	50	50	0
36	นายถนอม ชัยศรี	3721000065551	329	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	60	70	1
37	นายกลาง สุวรรณแพง	3670700078645	334	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	40	80	4
38	นายสุนทร มัตถลา	3670300925891	280	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	50	70	2
39	นายนพรัตน์ คำผาย	3650800721089	279	9	ป่าแดง	ชาติตระการ	พิษณุโลก	60	60	0
40	นางบุญเดือน อยู่ดี	3650900302037	286	9	ป่าแดง	ชาติตระการ	พิษณุโลก	40	50	1
41	นายสมบูรณ์ ต่ายตามบุญ	3670100866734	239	11	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	30	60	3
42	นางสังวาลย์ มีโถ	5671190007300	237	11	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	40	50	1
43	นางทิพวรรณ เสงดี	3659900370511	281	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	50	60	10
44	นางบังอร สุตักดิ์	3421000344542	266	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	60	80	20
45	นายพงษ์สิทธิ์ กะสวย	3670301219272	296	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	50	70	20
46	นายชาเดช พิมแก่น	5650300024253	255	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	40	50	10
47	นายเจ็ดตัว วงศ์ศิริวัฒน์	5650300024253	86	15	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	60	60	0
48	นายเสกสรร วงศ์ศิริวัฒน์	5650300025993	87	15	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	50	60	10
49	นางเจอะ แซ่ลี	5650300024300	88	15	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	60	70	10
50	นายชฎานนท์ วงศ์ศิริวัฒน์	5650300023796	30	15	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	50	70	20

ตารางภาคผนวกที่ 4 เกษตรกรผู้ให้บริการฝึกอบรมหลักสูตร การลับมีดกรีดยางพาราอย่างถูกต้องและเหมาะสม

ที่	ชื่อ-สกุล	เลขที่บัตรประชาชน	บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ผลการประเมิน(%)		
								ก่อน	หลัง	เพิ่มขึ้น
1	นายวิฑริช อยู่ดี	3650900302053	276	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	13	17	31
2	นายรัฐศักดิ์ ผิวเดช	3471500258343	256	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	12	17	42
3	นายคำแพง ชาวนา	3490500246263	299	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	14	16	14
4	นางปาริชาติ พิมพิลา	3650200439307	344	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	12	17	42
5	นางคำปน คอนแปะ	3420800011733	320	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	14	18	29
6	นายสุนทร มัตถลา	3670300925891	280	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	15	18	20
7	นายสงกราน วันพุธ	3670300683421	154	10	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	10	17	70
8	นางอุบล ตาจันทะ	3420600019536	58	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	12	18	50
9	นางสงวน พึ่งสูงเนิน	3670301163838	251	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	13	17	31
10	นางหนัก ราชเพี้ยแก้ว	3650300038347	314	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	10	18	80
11	นายทองริน ศิริ	3650300035020	263	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	12	18	50
12	นายวิชัยพร ผู้ดี	3650800881434	264	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	16	17	6
13	นายธีระพล พิมแก่น	1670300178991	255	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	12	17	42
14	นางมาลี เนตรชานา	3650801028514	297	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	14	18	29
15	นางสุดา สอนสี	3650900559968	269	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	16	17	6
16	นางนันทินี หิรัญคำ	3650300035046	12	4	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	14	18	29
17	นายพิษณุ อินสุน	3650800797646	250	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	12	18	50
18	นายอาตุล อุดมสุข	1650300059607	293	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	13	18	38
19	นายสมบูรณ์ ชัยสุระ	5650301049721	343	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	17	18	6
20	นายชัยชัย ฟองจางวาง	3650300188977	22/3	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	15	18	20
21	นายณัฐวุฒิ วันเพ็ญ	1670300161614	319	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	14	18	29
22	นายศรีไพร เพียรทอง	3660200270175	52	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	13	17	31
23	นายพร้อม เสมาทอง	3420500140732	25	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	12	18	50
24	นายสำคัญ หาคูณ	3530400195003	15	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	15	17	13
25	นายชัยทิน ดวงอุปะ	8420600000577	18/2	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	12	17	42
26	นายสมนึก ไชยปัน	3650900472820	6	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	13	16	23
27	นางหวิณ สถานทุ่ง	3650300055276	19/1	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	13	17	31
28	นายบุญท่า หาคูณ	3530400195020	50	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	15	18	20
29	นางละไม คำพิมพ์	3670101420675	313	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	16	17	6
30	นายวิชัย มรพงค์	1500300055530	112	18	แม่นาจร	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	12	17	42
31	นายส่วน พิมพิลา	3650300036174	344	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	18	20	11
32	นายประยูร สามเกษร	3650800445073	167	10	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	13	18	38

33	นายชิต พิมพา	3650300022785	30/1	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	10	18	80
34	นายชลากร ยังศรีนาค	3860300290460	261	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	18	20	11

ตารางภาคผนวกที่ 5 เกษตรกรผู้ให้บริการฝึกอบรมหลักสูตร การกรีดยางพาราอย่างถูกต้องและเหมาะสม

ที่	ชื่อ-สกุล	เลขที่บัตรประชาชน	บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ผลการประเมิน(%)		
								ก่อน	หลัง	เพิ่มขึ้น
1	นายวิฑูรย์ อยู่ดี	3650900302053	276	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	10	18	80
2	นายรัฐศักดิ์ ผิวเดช	3471500258343	256	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	11	17	55
3	นายคำแพง ชาวนา	3490500246263	299	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	10	18	80
4	นางปาริชาติ พิมพิลา	3650200439307	344	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	9	17	89
5	นางคำปน คอนแปะ	3420800011733	320	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	8	18	125
6	นายสุนทร มัตถลา	3670300925891	280	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	10	19	90
7	นายสงกรานต์ วันพุธ	3670300683421	154	10	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	10	17	70
8	นางอุบล ตาจันทะ	3420600019536	58	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	11	18	64
9	นางสงวน ฟิ่งสูงเนิน	3670301163838	251	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	10	17	70
10	นางหนัก ราชเพี้ยแก้ว	3650300038347	314	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	9	18	100
11	นายทองริน ศิริ	3650300035020	263	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	10	18	80
12	นายวิชัยพร ผู้ดี	3650800881434	264	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	11	18	64
13	นายธีระพล พิมแก่น	1670300178991	255	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	11	17	55
14	นางมาลี เนตรชาวนา	3650801028514	297	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	10	18	80
15	นางสุดา สอนสี	3650900559968	269	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	11	17	55
16	นางนันทินี หิริญคำ	3650300035046	12	4	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	10	18	80
17	นายพิษณุ อินสูน	3650800797646	250	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	9	19	111
18	นายอาตุล อุดมสุข	1650300059607	293	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	12	20	67
19	นายสมบูรณ์ ชัยสุระ	5650301049721	343	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	10	18	80
20	นายชัยชัย ฟองจางวาง	3650300188977	22/3	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	11	19	73
21	นายณัฐวุฒิ วันเพ็ญ	1670300161614	319	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	14	18	29
22	นายศรีไพร เพ็ญทอง	3660200270175	52	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	13	17	31
23	นายพร้อม เสมาทอง	3420500140732	25	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	12	18	50
24	นายสำคัญ หาคูณ	3530400195003	15	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	15	17	13
25	นายชัยทิน ดวงอุปะ	8420600000577	18/2	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	12	18	50
26	นายสมนึก ไชยปัน	3650900472820	6	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	13	17	31
27	นางหวิ่น สถานทุง	3650300055276	19/1	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	13	17	31
28	นายบุญท่า หาคูณ	3530400195020	50	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	15	18	20
29	นางละไม คำพิมพ์	3670101420675	313	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	16	18	13
30	นายวิชัย มรุพงศ์	1500300055530	112	18	แม่่นาจร	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	12	17	42

31	นายส่วน พิมพิลา	3650300036174	344	7	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	20	20	0
32	นายประยูร สามเกษร	3650800445073	167	10	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	13	18	38
33	นายชิต พิมพา	3650300022785	30/1	6	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	10	18	80
34	นายชลากร ยิ่งศรีนาค	3860300290460	261	9	บ่อภาค	ชาติตระการ	พิษณุโลก	20	20	0

ภาพผนวกที่ 1 นางบุญส่ง จันทร์เวียน

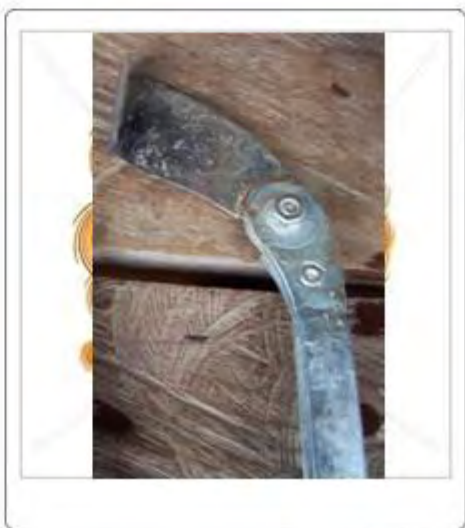
การตรวจประเมินหน้ากรีตยางพาราของเกษตรกรด้วยการถ่ายรูปหน้ายางที่เปิดกรีตและตัวเกษตรกรที่กรีต

นางบุญส่ง จันทร์เวียน

การตรวจประเมินหน้ากรีตยางพาราของเกษตรกรด้วยการถ่ายรูปหน้ายางที่เปิดกรีตและตัวเกษตรกรที่กรีต

นายเชียว ช้องบ้านไช้

ภาพผนวกที่ 3 นายสมจิตร จันทะคุณ

การตรวจประเมินหน้ากรีตยางพาราของเกษตรกรด้วยการถ่ายรูปหน้ายางที่เปิดกรีตและตัวเกษตรกรที่กรีต

นายสมจิตร จันทะคุณ

ภาพผนวกที่ 4 นายมิตร บุตรคต

การตรวจประเมินหน้ากรีตยางพาราของเกษตรกรด้วยการถ่ายรูปหน้ายางที่เปิดกรีตและตัวเกษตรกรที่กรีต

นายมิตร บุตรคต

ภาพผนวกที่ 5 นายชลากร ยังศรีนาค

การตรวจประเมินหน้ากรีตยางพาราของเกษตรกรด้วยการถ่ายรูปหน้ายางที่เปิดกรีตและตัวเกษตรกรที่กรีต

นายชลากร ยังศรีนาค

ภาพผนวกที่ 6 นางมาลัย วุทธา

การตรวจประเมินหน้ากรีตยางพาราของเกษตรกรด้วยการถ่ายรูปหน้ายางที่เปิดกรีตและตัวเกษตรกรที่กรีต

นายอน วุทธา, นางมาลัย วุทธา

ภาพผนวกที่ 7 นายนพรัตน์ คำผาย

การตรวจประเมินหน้ากรีดยางพาราของเกษตรกรด้วยการถ่ายรูปหน้ายางที่เปิดกรีดยและตัวเกษตรกรที่กรีดย

นายนพรัตน์ คำผาย

ภาพผนวกที่ 8 นายสมพงษ์ ชาญพนม

การตรวจประเมินหน้ากรีตยางพาราของเกษตรกรด้วยการถ่ายรูปหน้ายางที่เปิดกรีตและตัวเกษตรกรที่กรีต

นายสมพงษ์ ชาญพนม

การตรวจประเมินหน้ากรีตยางพาราของเกษตรกรด้วยการถ่ายรูปหน้ายางที่เปิดกรีตและตัวเกษตรกรที่กรีต

นายบุญส่ง จันทร์เวียน

ภาพผนวกที่ 9 นายบุญส่ง จันทร์เวียน

ภาพผนวกที่ 10 นายถนอม ชัยศรี

การตรวจประเมินหน้ากรีตยางพาราของเกษตรกรด้วยการถ่ายรูปหน้ายางที่เปิดกรีตและตัวเกษตรกรที่กรีต

นายถนอม ชัยศรี

ภาพกิจกรรมการฝึกอบรมหลักสูตร “การกรีดยางพาราอย่างถูกต้องและเหมาะสม”

โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ลุ่มน้ำภาค จ.พิษณุโลก

ณ ศูนย์เรียนรู้การผลิตรubberพื้นที่สูง สถานีทดลองพืชสวนร่มเกล้า สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2

ขั้นตอนการลงทะเบียนผู้เข้ารับการฝึกอบรมบริเวณศูนย์เรียนรู้การผลิตรubberพื้นที่สูง สถานีทดลองพืชสวนร่มเกล้า

พิธีเปิดการฝึกอบรมและบรรยายพิเศษ โดยผู้แทน ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2

เกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรมจัดทำแบบทดสอบความรู้ pre-test และ post-test

ภาพผนวกที่ 11 กิจกรรมการฝึกอบรม ปี 2554

ภาพกิจกรรมการฝึกอบรมหลักสูตร “การกรีดยางพาราอย่างถูกต้องและเหมาะสม”

โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ลุ่มน้ำภาค จ.พิษณุโลก

ณ ศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชบนพื้นที่สูง สถานีทดลองพืชสวนร่มเกล้า สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2

การบรรยายภาคทฤษฎี และการสาธิตเพื่อนำสู่การฝึกปฏิบัติอย่างถูกต้อง ปลอดภัย

ภาพกิจกรรมการฝึกอบรมหลักสูตร การกรีดยางพาราวันที่ 15 มิถุนายน 2553 ณ โครงการรักษน้ำ
เพื่อพระแม่ของแผ่นดินตำบลบ่อภาค อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
ภาพผนวกที่ 12 กิจกรรมการฝึกอบรม ปี 2554

ภาพผนวกที่ 13 กิจกรรมการฝึกอบรม ปี 2553

